

'Mestverwaarding kan Nederland meest intensieve groene economie ter wereld bezorgen'

'Voor elk vraagstuk van de samenleving is er in de natuur een oplossing. Wij kennen haar meestal nog niet en dat is de uitdaging van de biobased economy: de oplossingen leren kennen. De biobased economy is een verzamelaan van al deze oplossingen en het is de kunst om verbindingen te leggen.'
Aan het woord is Hans Huijbers, voorzitter van de Zuidelijke Land- en Tuinbouw Organisatie (ZLTO).

In Noord-Brabant, Zeeland en Zuid-Gelderland vertegenwoordigt de ZLTO bijna 18.000 leden. Samen met het Limburgse broertje LLTB en de LTO Noord vormt de ZLTO het landelijke samenwerkingsverband LTO Nederland. In totaal zijn daar zodoende bijna 50.000 agrarische ondernemers bij aangesloten. De statistieken liegen er niet om, want de agrarische sector vormt een substantieel deel van de Nederlandse economie. Zo levert de totale agrosector een bijdrage van zo'n tien procent aan de binnenlandse economie en voorziet deze ruim 660.000 Nederlanders van werk.

Ver-van-mijn-bed-show

ZLTO-voorzitter Hans Huijbers is al zo'n dertig jaar actief in de agrarische sector en heeft zelf in het Brabantse Wintelre nog altijd een melkveebedrijf. Naar eigen zeggen kwam hij aan het begin van de jaren negentig voor het eerst in aanraking met de term biobased economy. 'In die periode was ik in Amerika voor een cursus en het begrip zong daar destijds al rond. Toen werd het onderbouwd vanuit thema's als het winnen van stroom en koolstof uit afval. Dat de biobased economy nu als het ware een herintrede doet - los van het feit dat de agrarische industrie net als tal van andere sectoren al eeuwenlang biogebaseerd is - komt voort uit de bio-cascadering. Meer en meer zie je in de samenleving en bij het bedrijfsleven aandacht voor het sluiten van kringlopen en het opwaarderen van grondstoffen. Het is natuurlijk fantastisch als het straks mogelijk blijkt om niet alleen agro-producten maar ook agro-reststromen in een biobased economy hoger te verwaarden. Echter, vooralsnog is de kreet biobased economy voor agrariërs een ver-van-mijn-bed-show. Anderzijds: wanneer het over de inhoud gaat, blijken al heel veel boeren geruime tijd met het onderwerp bezig te zijn.' Eind vorig jaar publiceerde de Brabantse denktank Agro & Co onder meer op verzoek van de

ZLTO - die leden die actief voorsorteren op de biobased economy de helpende hand wil reiken - een visie op de huidige business kansen voor de agrarische sector. 'Er zijn diverse paden interessante biobased paden naar voren gekomen', licht Huijbers toe. 'De agrosector kan bijvoorbeeld fungeren als toeleverancier van organische reststromen waaruit nieuwe specialty chemicals gemaakt kunnen worden. Ook de teelt van nieuwe gewassen zoals algen, de ontwikkeling van bioraffinage en het opwaarderen van mest behoren tot het kansenpalet.'

Front runners

Toch staan agrariërs volgens Huijbers nog niet massaal in de rij om zich volledig te storten op de biobased economy. De ZLTO-voorman vermoedt dat dit anders is zodra de eerste successen zichtbaar zijn. 'Wij moeten op zoek naar geschikte partners en succesvolle business cases. Met front runners zoals de Essents, Nuons en DSM's van deze wereld willen wij bijvoorbeeld kijken of er meer uit mest te halen valt dan energie. Zo kun je misschien natuurlijke enzymen isoleren. Als dat lukt, dan komt de volumineuze en bulkachtige grondstof mest ook in een positief daglicht te staan en kan het boeren geld gaan opleveren.' Met mest is een voor agrariërs - maar ook voor milieu- en duurzaamheidsdoelstellingen - belangrijk thema genoemd. 'In het verleden was mest een boerenprobleem en nu zien steeds meer partijen mest ineens als een uitstekende grondstof', stelt Huijbers. 'Wij verkondigen dit al jaren. Als wij de helft van de Brabantse koeienmest op de juiste wijze zouden verwerken, zou Nederland zelfs in één klap een stevige bijdrage kunnen leveren aan de Kyoto-doelstellingen van 2050. Het is onze ambitie om weg te bewegen van de probleempolitiek en met mest op te schuiven naar een integrale duurzaamheidsoplos-

sing. En door mest als een kans te zien en de economie hierop te ontwikkelen, kan Nederland de meest intensieve groene economie worden die wereldwijd bestaat. Wij moeten nog meer onze krachten bundelen en nieuwe coalities sluiten.'

Volwaardige partner

'Maar het houdt voor de boer niet op bij mest', vervolgt Huijbers. 'Op en rond het erf is er veel te winnen. De boerderij is namelijk per saldo een kleine lokale biobased economy. Zoogdieren zijn misschien wel het beste voorbeeld. Zij maken op de boerderij de meest waardevolle producten der natuur: melk en vlees. Een product van een intrinsieke kwaliteit.' Volgens Huijbers is het van groot belang dat agrariërs voor de totstandkoming van een (inter)nationale biobased economy als volwaardige partners gezien worden. 'Onze sector, plantaardig en dierlijk, speelt een cruciale rol in de keten van de biobased economy en dat wordt helaas nog lang niet altijd overal her- en erkend. De geschiedenis heeft geleerd dat grote multinationals dit ook pas beseffen als hun grondstoffenstromen dreigen op te drogen. Dus ja, alle voorspellers hebben gelijk als ze zeggen dat de biobased economy ook voor onze sector veel kansen biedt, maar het zou zo maar eens twintig jaar kunnen duren voor het een en ander tot wasdom komt. Hoe dan ook, voor de biobased economy is de landbouw de onmisbare schakel.' Tegelijkertijd voorspelt Huijbers dat successen snel tot een grootschalige uitrol binnen de agrarische sector zullen leiden. 'Als een boer eenmaal een succesje heeft of ziet, deelt hij dit ontzettend snel met zijn collega's. In het onderling delen van dergelijke kennis zijn wij met onze sector wereldkampioen. Succesvolle business cases worden door boeren snel terugvertaald naar hun eigen erf. Dergelijke zaken gaan als een lopend vuurtje door de sector.'

